

“Wegen zijn er eigenlijk niet, je rijdt meer een richting uit”

Twee Nederlandse motorrijders zochten het avontuur op en besloten Mongolië te gaan verkennen per Yamaha Ténéré. Wouter Elzinga en Rinus Hartsuijker gingen op zoek naar de verhalen van het volk over geloof, politiek en modernisering. En dat gezochte avontuur, dat kwam er vanzelf. Deze reportage is een bewerking van hun dagboek.

Met gebogen rug en serieuze blik loopt Wouter een rondje om de oude Yamaha's die in een buitenwijk van Ulaanbaatar voor ons klaarstaan. Wouter buigt door zijn knieën en voelt stuk voor stuk de spaken in het achterwiel. Ik volg hem nauwlettend wanneer hij bezorgd zijn hoofd mijn kant opdraait. De huidige eigenaar van de motoren lijkt Wouters blik ook te onderscheppen. Hij trekt een houten la open en haalt een bosje oude spaken tevoorschijn, Wouter pakt ze

opgelucht aan. Daarna probeer ik, als in een spelletje Tetris, de waterdichte tassen over de smalle koffers te verdelen. Het is drie uur later als ik hierin geslaagd ben en alle bagage in de koffers heb weten te puzzelen. De verouderde Yamaha's slaan met een hard geronk om de beurt aan en het regelmatige geluid van de beide motoren geeft me vertrouwen in de reis. We zijn er klaar voor. De komende weken willen we vanaf

Ulaanbaatar rijden naar het grootste zoetwatermeer van Mongolië, het Khovsgol-meer. Dit ligt direct tegen de grens met Rusland. Vanaf hier willen we de grens blijven volgen tot 300 kilometer oostelijk van de grens met Kazachstan om dan zuidwestelijk te gaan rijden in de richting van de Gobi-woestijn en de Chinese grens. Daarna is het de bedoeling om via de Chinese grens te rijden naar Dalandzadgad, dat ter hoogte van Ulaanbaatar ligt, om vervolgens

terug te rijden naar de hoofdstad. De oppervlakte van Mongolië is 1.565.000 vierkante kilometer en Mongolië is daarmee 45 keer zo groot als Nederland. De bedoeling is dat we in totaal ongeveer 5000 kilometer door Mongolië zullen rijden, wat voor ons betekent dat we op een aantal rustdagen na ongeveer 200 kilometer per dag zullen moeten afleggen.

Gevriesdroogd voedsel

Het kost wat tijd voordat we gewend zijn aan de manier waarop de Mongolen hun voertuig door het stadscentrum manoeuvreren. Wouter vermoedt dat het komt doordat de Mongolen van oorsprong leren rijden op paarden, terwijl ik me vooral verwonder over de gelijke

hoeveelheid rechts- en linksgestuurde auto's en het ontbreken van onderscheid tussen stoep en weg. We kiezen ervoor op deze dunne scheidslijn te gaan rijden en kijken elkaar met een gelukkige blik aan als we erin slagen Ulaanbaatar achter ons te laten.

Als jonge honden stoeien we om de plek vooraan in onze roedel. Niet om de pikorde te bepalen, maar om maar niet in het stof te hoeven rijden. Een paar dagen later begint het al te schemeren wanneer we na een paar nachten hotel voor het eerst ons kamp

We zien het asfalt verdwijnen en plaats maken voor langgerekte bouwputten.

We zien het asfalt verdwijnen en plaats maken voor langgerekte bouwputten, die uiteindelijk zullen resulteren in nieuwe asfaltwegen. Voor ons gaan de bouwputten over in dunne zandweggetjes, die zich splitsen en slingerend en speels om de stenen en obstakels heen buigen.

opslaan. We hebben een plek gevonden waar de zon nog door de wolken priemt en een deel van het golvende landschap verlicht. Wouter gebruikt het laatste licht om wat takken bij elkaar te sprokkelen, terwijl ik me probeer te herinneren in welke koffer ik de tentstokken heb

gestopt. Wanneer de tent staat, voel ik dat de eerste mug een plekje op mijn gedeeltelijk ontblote lichaam heeft gevonden. Ik weet dat het niet lang meer zal duren voordat hij ook zijn broertjes heeft gewaarschuwd en zoek een plekje in de dikke rook van het vuurtje dat Wouter met behulp van de brandstof uit de MSR-brander aan de praat krijgt. Wouter komt naast me zitten en terwijl de avond valt, hebben wij het over het extreme klimaat, met in de winter temperaturen van rond de minus 35 graden die Mongolië teisteren. We hebben ons kamp opgeslagen op de restanten van een nomadenkamp en tegen beter weten in hopen we dat ze op een dag weer terug zullen komen. Uit de voorraad gevriesdroogd voedsel

die we van Adventurefood hebben meegekregen, trekken we een zak goulash en hiermee kruipen we snel achter het horrennet van onze tent, waar we rustig en ongestoord van ons eten kunnen genieten.

Vreselijk gedonder

Het lukt Wouter maar net zijn band weer opnieuw op te pompen en dit is al de derde keer. We rijden moeizaam verder over een steil dalende weg. Eerst dachten we dat dit een weg was, maar we beginnen steeds meer te vermoeden dat het een rivierbedding is. Eigenlijk zouden we zijn band moeten plakken, maar we zullen hier niet in slagen op een helling van ongeveer twintig procent, bestaande uit stukken rots en zand- >

Reizen door Mongolië is verrassend.

beddingen. We zijn opgelucht als we een klein recht plateau ontdekken waar we de 220 kilo zware motor tijdelijk kunnen stallen. Wouter verwisselt handig zijn binnenband, terwijl ik een stevige lunch van droogvriesomelet en limonade voorbereid. We vervolgen voldaan en tevreden onze weg, tot ons geluk wordt verstoord door het snel leeglopen van mijn nu lekke voorband. Gelukkig heeft Wouter het wisselen inmiddels in de vingers en hij begint snel met het helse karwei, terwijl ik van de tijd gebruik maak om het pad naar beneden te verkennen. Het duurt niet lang of ik hoor een vreselijk gedonder. Een geluid dat ik spoedig kan plaatsen als dat van een snel stromende rivier. Mijn vermoeden wordt bevestigd als ik langzaam op mijn weg naar beneden een rivier zie opdoemen. Rationeel weet ik al dat we er nooit in zullen slagen deze over te steken. Gevoelsmatig wil ik het toch proberen.

Ik stap de brede rivier in en voel gelijk de sterke stroming langs mijn voeten suizen. Zijwaarts weet ik de rivier weer uit te komen en slaag ik erin heelhuids en met natte schoenen en broek weer bij Wouter en de motoren aan te komen. Wouter heeft weinig uitleg nodig en loopt stampvoetend in de richting van waar ik net vandaan kom om het zelf te kunnen zien en beoordelen. We zetten die avond de tent op op het plateau waar we eerder die dag onze band plakten en bereiden ons voor op een lange tocht om een plek te zoeken waar we de rivier kunnen oversteken.

Net geschoten dassen

Op regenachtige dagen is het goed oppassen op de Mongoolse wegen. De bovenste harde top laag verdwijnt en wordt een spekglad laagje blubber. De bandenprofielen lopen vol en bij de eerste de beste bocht glijden we onderuit.

Tegenligger.

Opstaan is geen sinecure; het is alsof je op ijs staat. We zetten de motoren bij een huisje en gaan op een trapje wachten tot het weer beter is. 's Avonds voelen we overal flinke blauwe plekken. Het wegnnet is trouwens verbazingwekkend. Wegen zijn er eigenlijk niet, je rijdt meer een richting uit. We zijn dus heel blij met onze GPS'en, want die zorgen ervoor dat we toch steeds weer op onze bestemming komen. Wanneer je bijvoorbeeld een dal in rijdt, zie je dat er ongeveer twintig sporen lopen en het is een hele opgave om er dan een te kiezen dat het meeste comfort geeft. Soms rij je dus een kant op alleen maar omdat het gemakkelijk rijdt. Dan is het maar hopen dat je uiteindelijk ook werkelijk in de richting van de plaats van bestemming gaat. Dat er geen gebaande wegen zijn, heeft nog een nadeel, hebben we ondervonden. Op een zeker moment laten we ons

Je kunt vrijwel overal rekenen op een gastvrije ontvangst.

Gemotoriseerd vervoer is nog niet zo normaal.

verleiden lekker door te kachelen, omdat de weg mooi vlak lijkt. Met 90 km/h op de klok stuiven we door de Mongoolse steppen, om uiteindelijk bij een T-splitsing te stoppen en te constateren dat een van de koffers is opengetrild en half leeg is. Terugrijden om de spullen te verzamelen, blijkt een kansloze expeditie; we vinden niets meer in de leegte. Een horde rennende kinderen leidt ons het dorp van Mongoolse tenten in. We worden verwelkomd met wodka en gekookt schapenvlees met pasta.

baar vlees en slapen met onze voeten traditioneel richting de uitgang van de ger (Mongoolse tent), die is versierd met huiden en kleurrijke versierseltjes.

Kapotte krukas

Voor de inmiddels afgescheurde koffers vinden we op de markt in het stadje Ulaangom een oplossing. Tussen allerhande waar die hier wordt aangeboden, vinden we een leerlooier die we met tekeningen in ons aantekenboekje duidelijk kunnen maken wat we willen.

Een horde rennende kinderen leidt ons het dorp van Mongoolse tenten in.

Moeizaam weet ik, tekenend op een kladblok, uit te leggen waar we vandaan komen, terwijl Wouter de huiden bewondert die aan de grond gespietst zijn. Ik vermoed dat hij probeert te achterhalen welk dier zich hier ooit in bevond, maar lang hoeft hij hier niet over na te denken. Onze gastheer lijkt zijn blik gevolgd te hebben en loopt verbazingwekkend recht, ondanks de grote hoeveelheden wodka die hij drinkt, richting een aantal net geschoten dassen. We eten die avond ondefinieer-

Hij knikt en maant ons de volgende dag terug te komen. En inderdaad, de volgende dag liggen er bij de man twee perfect passende zadeltassen klaar. Op de markt vullen we verder onze voorraden weer wat aan en bij een autobedrijf laten we de gehavende motoren ondertussen wat oplappen en verstevigen. De volgende dag zijn we weer weg. Het is vijf uur wanneer we moeten stoppen voor een modderstroom die onze weg >

Zitten we nog op de goede weg?

Mongolië

In Mongolië woont slechts 1,77 mens per vierkante kilometer. Het is daarmee het dunst bevolkte land ter wereld.

blokkeert. We voegen ons bij menig Russisch voertuig dat staat te wachten tot de stroom wat zal afnemen. Wouter is ervan overtuigd dat dit niet dieper is dan de vele rivieren die we al hebben getrotseerd en loopt de modderstroom in om dit te bewijzen. Al snel komt hij teruggelopen met de mededeling dat het niet diep is, maar dat de stroming wel vrij stevig is. We wachten tot de grootste Russische wagen het heft in handen heeft genomen en wij volgen als tweede. Nog geen vijftig meter in deze hindernis begint Wouters motor te sputteren, om even later met een raar, metaalachtig getik af te slaan.

We proberen van alles, maar zijn er niet toe in staat zijn motor weer te starten. Een aantal vriendelijke halfdronken Mongoolse mannen met een grote Russische vrachtwagen is zo vriendelijk even te stoppen om ons te helpen. Gelukkig weten we nog net te voorkomen dat de motor tussen plakken gedroogde mest in de vrachtwagen belandt. We halen de sleepkabel uit mijn koffer en beginnen op deze manier aan de laatste vijftien kilometer tot Altay. We sleutelen de hele volgende dag met behulp van de eigenaar van een garage. Het helpt weinig, want we krijgen Wouter zijn motor niet meer aan de praat en het geratel lijkt op dat van een kapotte krukas. Einde verhaal dus voor deze motor.

Fietspomp

Inmiddels is er een wagen vertrokken vanuit Ulaanbaatar - twee dagen rijden - om de kapotte motor op te halen. Wouter en ik zitten beiden in zak en as, omdat we niet weten hoe we onze reis moeten vervolgen. We slenteren wat over de

markt en bekijken de heilige plaats, die een prachtig uitzicht geeft over de omgeving. Wouter wordt 's avonds door zijn broer gebeld en krijgt te horen dat het erg slecht gaat met zijn zieke vader. Hij begrijpt dat het tijd is om naar Nederland terug te keren. Hij zal met de chauffeur die de motor komt ophalen meereizen naar Ulaanbaatar. Na een lang gesprek met Wouter besluit ik de reis alleen voort te zetten.

Er hangt een laag stof boven de weg, opgeworpen door eerdere weggebruikers, waar ik mijn weg doorheen probeer te vinden. Dit lukt me ongeveer honderd kilometer, totdat ik met mijn voorwiel op een scherpe steen beland en ik mijn voorband langzaam onder me weg voel zakken. Ik rij de motor van de zandweg en heb even nodig om te accepteren dat ik werkelijk een lekke band heb. Al eerder hebben we lekke banden gehad en toen zijn we er altijd in geslaagd de motor op een bok van steentjes te krijgen.

Nu sta ik aan de rand van de Gobi en is er niets dan gruis en zand.

Nu sta ik aan de rand van de Gobi en is er niets dan gruis en zand. Ik begin te zoeken en na een half uur heb ik toch een behoorlijke stapel steentjes weten te verzamelen. Door de standaard op blokjes te zetten kun je de motor wat opkrikken en zo kun je er van de andere kant weer steentje onder schuiven. Als je hier maar lang genoeg mee doorgaat en als de stapel steentjes wil blijven liggen, heb je de motor uit zijn voorvering en met een beetje mazzel zelfs vrij van de grond. Bij mij is dit helaas niet het geval

en er zit niet veel anders op dan een gat te graven onder de voorband.

Op het moment dat ik de binnenband wil oppompen om te kijken wat voor gat het is, valt echter de hele fietspomp uit elkaar. Ik stampvoet een rondje om de motor, waarbij ik bang ben dat deze om zal vallen, en probeer de pomp te repareren. Helaas slaag ik hier niet in. Uit het niets komt echter een Mongoolse man op een paard over de heuvelrug terwijl hij een schaap voortdrijft. Hij stapt van zijn paard, komt zwijgzaam naast me zitten en neemt de fietspomp uit mijn handen. Hij haalt de hele pomp uit elkaar, verandert de plaatsen van de onderdelen en zet de pomp weer in elkaar. Ik ben gered...

Drinken uit het achterlicht

Na een lange dag kom ik in Sayhan-Ovoo. Ik rijd langzaam door het stadje als ik langs de kant zes Chinese motorrijders op een rij zie staan. Daarachter zit

een groep Mongoolse berijders wodka te drinken uit een achterlicht van één van deze voertuigen. Ze wenken me op het moment dat ik langsrijd en ik besluit hier voor de verandering maar eens aan te voldoen. Ik parkeer, krijg een achterlicht wodka aangeboden dat ik niet kan weerstaan en we beginnen vervolgens met behulp van mijn tekenblok een gesprek. Al snel begrijp ik dat deze heren voor hun vrouwen zijn weggevlucht en dat er een festival in de stad is. Het duurt niet lang voordat ze besluiten me dit te laten zien.

Onder begeleiding van zes motortjes rijd ik het festivalterrein op en word ik meteen een ger in gelooft waar ze hapjes en drankjes hebben. Ik krijg een aantal gefrituurde deeghapjes voorgeschoteld, gevuld met schapenvlees, en een kom met een witte vloeistof waarvan ik aanneem dat het thee met melk is. Op het moment dat ik een grote teug neem, kom ik tot de conclusie dat dit niet juist is en dat ik toch aan de gegiste paardenmelk heb moeten geloven. Het doet denken aan karnemelk met een scheutje wodka. Ik ruil deze drank snel om voor thee en schuif hem door naar een van mijn begeleiders, die hem snel en dankbaar achterover klokt. Blij dat ik eindelijk iets in mijn maag heb, word ik meegenomen naar de worstelkampioenschappen. Ik krijg een plekje midden op een houten bankje en ik word links geplet door een jonge moeder met een wel heel jong kind en aan mijn rechterkant de nu nog maar zeven begeleiders, nadat de achtste is meegenomen door zijn vrouw, die stampvoetend aan kwam zetten. Hoewel ik het niet kon verstaan, sprak haar gezicht boekdelen en zal het vast niet over het weer zijn gegaan. De ochtend erna begin ik aan de tweedaagse oversteek van de Gobi en gelukkig verloopt dit zonder noemens-

waardige tegenslagen. Daarmee komt ook een eind aan een vijf weken durende tocht door Mongolië. Rijk aan vele mooie ontmoetingen en ervaringen, en vooral avontuur lever ik de overgebleven motor in bij de verhuurder in Ulaanbaatar. <

Het volledige dagboek is te lezen op www.rinushartsuiker.nl

Proost!

Airag is een multifunctionele drank en wordt in Mongolië alom gezien als zeer gezond. De Mongolen geloven dat deze gefermenteerde paardenmelk de kracht bezit vergif te neutraliseren. Tevens wordt de drank gebruikt voor de behandeling van long- en luchtwegaandoeningen, activering van de spijsvertering en verbetering van de algehele gezondheid. Ondanks al deze helende eigenschappen, is de meest prominente eigenschap waarschijnlijk dat het alcohol bevat, zodat het bij geen enkel feest of banket ontbreekt.

Hé, een brug.

Helaas, geen brug.

Je kunt je Airmiles-pas wel thuis laten.

Adembenemend, verlaten, ongerept landschap.

Buurtfeest.